

Mänskliga rättigheter och människovärdet - en bok om funktionshinder

Recenserad bok: Funksjonshemmedes menneskerettigheter. Fra prinsipper til praksis

Författare: Kjersti Skarstad

Förlag: Universitetsforlaget, Oslo, (124 sidor), 2019.

Fler och fler länder har ratificerat FN:s Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Sverige gjorde detta år 2008 och i vårt grannland Norge antogs konventionen 2013. Statsvetaren och författaren Kjersti Skarstad vid Universitetet i Oslo har skrivit en helt ny och intressant bok med titeln *Funksjonshemmedes menneskerettigheter. Fra prinsipper til praksis*. Hon disputerade 2018 på en doktorsavhandling om mänskliga rättigheter och skriver i boken att hon vill sprida kunskap i denna nya bok. Boken handlar om Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (CRPD – the UN Convention om the Rights of Persons with Disabilities). ”*Funksjonshemmedes menneskerettigheter. Fra prinsipper til praksis*”, är skriven till en bred målgrupp läsare i samhället, inte bara i Norge utan i hög grad för grannländerna. Mänskliga rättigheter och människovärdet berör alla människor. Författaren vänder sig till dem som dagligen arbetar med personer med olika funktionsnedsättningar, myndighetspersoner men boken vänder sig också till studerande inom exempelvis specialpedagogik, ergoterapi och socialt arbete. För dem som arbetar med frågor inom området mänskliga rättigheter är den här boken mycket bra.

Boken består av fem kapitel. Det första kapitlet är en introduktion till FN:s konvention om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättningar. I det andra kapitlet får läsaren en introduktion och genomgång av de överordnade principerna i konventionen. Därefter lotsas läsaren vidare till bokens tredje kapitel som handlar om den praktiska delen det vill säga hur man praktiskt ska kunna realisera konventionen och vilket direkt ansvar som myndigheterna i samhället har för mänskliga rättigheter. Bokens fjärde kapitel ägnas åt frågor om mänskliga rättigheter sett ur ett funktionshinderperspektiv. Det avslutande kapitlet i boken fokuserar på rätten till självbestämmande och vilka motiv det finns till att den är så pass viktig.

Hela boken är pedagogiskt upplagd och tjänar som en introducerande läsning om konventionen, praxis och principer inom området. Det är helt enkelt en bok som alla borde läsa och fram för allt använda sig av. Efter varje kapitel finns det hänvisningar till litteratur och forskning inom området mänskliga

rättigheter vilket är alldeles utmärkt. Totalt finns 123 referenser inom området mänskliga rättigheter. Kjersti Skarstad konstaterar nämligen i början av boken att kunskapen om mänskliga rättigheter och funktionshinder är mycket begränsad och behöver stärkas. Hon nämner i början av boken att ungefär 17 procent av befolkningen i Norge har en eller flera funktionsnedsättningar. Hon skriver följande i bokens förord: *”med denna boka ønsker jeg å bidra til at flere i Norge får muligheten til å lære om dette viktige og spennende fagfeltet. Kunnskap er nøkkelen til et godt samfunn, og dersom vi bedre lærer å forstå hva menneskerettighetene innebærer – både for funksjonshemmede og andre – vil vi lettere klare å realisere dem”*.

Det här är en bok som med fördel kan användas i högskole- och universitetsutbildningen. Varje kapitel avslutas också med reflektionsfrågor som öppnar upp möjligheterna för kritiska diskussioner. Totalt finns femton diskussionsfrågor i boken som kan ge bra underlag för fortsatta diskussioner och reflektioner inom området. Författaren skriver också om sin bok: *”Denne boka gir en innføring i hva overordnede menneskerettighetsprinsipper betyr, og hva de har å si for praksis på feltet. Boka forklarer hvordan ”universelle” menneskerettighetsprinsipper kan gjennomføres i praksis for funksjonshemmede, og hvordan funksjonshemmede kan inkluderes i eksisterende menneskerettslige praksiser og rammeverk. Den er derfor også en nyttig kilde til kunnskap om menneskerettighetene generelt”* (s.12).

Den här boken kan varmt rekommenderas för alla. Den är utomordentligt välskriven och pedagogiskt upplagd. En bok att användas helt enkelt i såväl undervisning som i kritiska diskussioner om samhället i vår tid och om framtiden.

Jörgen Lundahl

Docent i socialt arbete, Göteborgs universitet

Docent i trafikmedicin, Umeå universitet.

Jorgen.Lundahl@socwork.gu.se

Jorgen.Lundahl@surgery.umu.se